

Asiantuntijalausunto

30.5.2025

VN/13/2025
VN/13/2025-TEM-54

Eduskunta, hallintovaliokunta

TEM; Kirjallinen asiantuntijalausunto hallintovaliokunnalle asiassa HE 19/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan hallintovaliokunnalle hallituksen esityksestä laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja lausuu seuraavaa.

Toimeentuloedellytyksen vaikutukset kotoutumiseen

Hallituksen esityksen yhtenä tavoitteena on edistää kotoutumista. Kotoutumisen edistämisestä säädetään kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (681/2023, jäljempänä *kotoutumislaki*). Kotoutumislain tavoitteina on muun muassa edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä sekä osaamista ja työelämävalmiuksia. Maahanmuuttajan kotoutumista edistetään laatimalla hänelle kotoutumissuunnitelma ja velvoittamalla hänet osallistumaan suunnitelman mukaisiin palveluihin, esimerkiksi kotoutumiskoulutukseen. Työttömän työnhakijan kotoutumissuunnitelmassa tavoitteeksi asetetaan työllistyminen tai yrittäjyys muiden kotoutumista edistävien tavoitteiden ohella. Alle 25-vuotiaan kotoutujan tavoitteeksi asetetaan pääsääntöisesti vähintään toisen asteen koulutuksen suorittaminen. Kotoutumissuunnitelman voimassaolon aikana henkilö saa usein työttömyysetuutta tai toimeentulotukea.

Kotoutumissuunnitelman mukainen aika voi joissain tilanteissa osua päällekkäin toimeentuloedellytyksen tarkastelujakson kanssa. Kotoutumispalveluihin osallistuminen ei todennäköisesti vaikuta niiden henkilöiden tilanteeseen, joilta edellytetään kahdeksan vuoden asumisaikaa. Viiden vuoden asumisaikaa edellyttävissä tilanteissa päällekkäisyyttä voi syntyä. Tällöin kotoutumissuunnitelman mukaisiin palveluihin työmarkkinatuella tai toimeentulotuella osallistuva henkilö ei voisi saada kansalaisuutta viiden vuoden maassaolon jälkeen kansalaisuuteen vaadittavasta kielitaidosta huolimatta, koska toimeentuloedellytys ei täyttyisi.

Toimeentuloedellytys voisi viivästyttää kansalaisuuden saamista erityisesti niiden kotoutumispalveluihin osallistuvien henkilöiden osalta, jotka voivat hakea kansalaisuutta kahden vuoden maassa asumisen jälkeen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Aleksanterinkatu 4
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

09 1606 2160
+358 9 1606 2160

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

Kansalaisuuslakiin tehtyjen ja ehdotettujen muutosten yhteisvaikutus kotoutumiseen

Kansalaistamisen yhteydestä työllisyyteen, tuloihin ja kotoutumiseen on tutkimustietoa (VN/23086/2023-TEM-19). Kansalaisuuden saaneiden työllisyys ja muut kotoutumisen tunnusmerkit ovat yleisesti parempia kuin ei-kansalaisten.¹ Kansalaistamisen on pääsääntöisesti havaittu parantavan taloudellista, koulutuksellista, poliittista ja sosiaalista integroitumista.² Kansalaisuuden hakemisen mahdollisuus kannustaa hankkimaan koulutusta ja kielitaitoa ja sitä kautta voi edistää työllistymistä jo ennen kansalaisuuden saamista³ ja kansalaisuuden saamisen jälkeen⁴. Vaikka kansalaistamisen ehdot voivat kannustaa tavoittelemaan kotoutumista, on tämä kannustevaikutus erilainen riippuen aikajänteestä. Tutkimuskirjallisuuden perusteella kannustinvaikutuksia havaitaan tilanteissa, joissa asumisaikaedellytys on pituudeltaan lyhyehkö. Kannustinvaikutus heikkenee tai häviää asumisaikaedellytyksen pidetessä⁵.

Toimeentuloedellytyksen vaikutus työssä oleviin maahanmuuttajiin

Esityksessä todetaan, että uusi toimeentuloedellytys olisi voimassa oleviin säännöksiin verrattuna uudenlainen edellytys kansalaistamiselle, mutta Suomeen työn vuoksi tullut ja Suomessa työtä tekevä henkilö täyttäisi todennäköisesti myös uuden toimeentuloedellytyksen. Esityksessä todetaan arviona, että ehdotettavilla muutoksilla ei olisi merkittävää vaikutusta siihen, miten Suomeen työnteon perusteella tulleet henkilöt jatkossa täyttäisivät toimeentuloedellytyksen.

Työssäkäyvien maahanmuuttajien näkökulmasta toimeentuloedellytykseen sisältyy kuitenkin riskejä siltä osin, että maahanmuuttajat ovat yliedustettuina suhdanneherkillä aloilla. Tilastokeskuksen uusien tietojen perusteella heikko suhdanne iskee ensimmäisenä ulkomailta muuttaneisiin, jotka tyypillisimmin työskentelevät suhdanneherkillä aloilla kuten rakennuksilla, ravintoloissa ja muissa palveluissa. ([Joka kymmenes työllinen ulkomaista syntyperää vuonna 2024 | Tilastokeskus](#))

Neuvotteleva virkamies

Anna Bruun

Liitteet	-
Jakelu	Eduskunnan hallintovaliokunta
Tiedoksi	TEM MAKO Työvoiman maahanmuutto- ja kotoutumisyksikkö, Sonja Hämäläinen

¹ OECD 2011. Naturalisation: A Passport for the Better Integration of Immigrants? <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264099104-en.pdf?expires=1709286666&id=id&accname=oid048242&checksum=BE3BB8C6B68BC199F54097BB2984C>

² Gathmann, Ch & Garbers, J 2022. Citizenship and Integration. IZA Institute of Labour Economics, discussion paper Series No. 15786. <https://docs.iza.org/dp15786.pdf>

³ Peters, F, Vink, M & Schmeets H 2018. Anticipating the citizenship premium: before and after effects of immigrant naturalisation on employment. JOURNAL OF ETHNIC AND MIGRATION STUDIES, 2018 VOL. 44, NO. 7, 1051–1080 <https://doi.org/10.1080/1369183X.2017.1367650>

⁴ Hainmüller, j, Hangartner D, Ward D 2019. The effect of citizenship on the long-term earnings of marginalized immigrants: Quasi-experimental evidence from Switzerland. Science Advances vol 5:12 <https://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.aay1610>

⁵ 5 Hainmüller, Jens, Hangartner, Dominik and Pietrantuono, Giuseppe (2017) Catalyst or crown: does naturalization promote the long-term social integration of immigrants? American Political Science Review Volume 111 / Issue 2 / May 2017.